Lietas arhīva Nr. A42-01554-18/9
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:1210.A420155418.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018.gada 10.decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Andersone,

piedaloties pieteicējas /pers. A/ pārstāvim /pers. B/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pārstāvim /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja /pers. A/ pieteikumu par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta 2017.gada 13.novembra lēmuma Nr.22/8-1.19.1/36 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk – dienests) 2017.gada 13.novembra lēmumu Nr.22/8-1.19.1/36 (turpmāk – lēmums) atstāts negrozīts dienesta Rīgas reģiona pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2017.gada 25.septembra pārbaudes akts Nr.22/8-3.8.1/1174 (turpmāk – pārbaudes akts), ar kuru dzīvojamās ēkas /adrese/ (turpmāk – objekts) īpašniekiem uzlikts pienākums līdz 2017.gada 20.oktobrim veikt minētajā adresē 1.stāva krāsns un tās dūmvada (kas šķērso 2.stāva un bēniņu telpu) tehniskā stāvokļa novērtēšanu.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] 2017.gada 19.septembrī pārvaldes amatpersonas, veicot ugunsdrošības neplānoto pārbaudi par apkures iekārtas atbilstību objektā, konstatēja Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.238 „Ugunsdrošības noteikumi" (turpmāk - Ugunsdrošības noteikumi) 73.punkta prasību pārkāpumu, bet tieši, ka objektā nav veikta 1.stāva krāsns un tās dūmvada (kas šķērso 2.stāva un bēniņu telpu) tehniskā stāvokļa novērtēšana.

[1.2] Ugunsdrošības noteikumi nosaka ugunsdrošības prasības, kas fiziskajām un juridiskajām personām jāievēro, lai novērstu un sekmīgi dzēstu ugunsgrēkus, kā arī mazinātu to sekas neatkarīgi no objekta īpašuma formas un atrašanās vietas.

Atbilstoši Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 9.panta pirmajai daļai par ugunsdrošību objektā ir atbildīgi ēkas īpašnieki. Līdz ar to objekta īpašniekiem (nekustamā īpašuma kopīpašniekam) ir jānodrošina apkures iekārtas un ierīces tehniskā stāvokļa novērtēšana.

[1.3] Dienesta kompetences ietvaros neietilpst savstarpēju strīdu izšķiršana un nespēja iekļūt bēniņu telpā nav objektīvs iemesls pārbaudes akta apstrīdēšanai.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas /pers. A/ pieteikums par lēmuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Iestāde nav līdz galam izpratusi pieteicējas sākotnējā iesniegumā izteikto prasījumu. Pieteicēja norādīja iestādei uz to, kādā veidā otrs kopīpašnieks apdraud un ir pārkāpis ugunsdrošības prasības, aiztaisot pieeju dzīvojamās mājas jumta bēniņu telpai. Tādējādi šādu apdraudējumu izmeklēšana un attiecīgu administratīvu aktu izdošana ir Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta kompetencē.

[2.2] Dienests norādījis, ka pieteicējai nav apsekotas apkures iekārtas. Pārbaudē attiecīgie dienesta inspektori vispār nav veikuši apkures iekārtu apskati. Līdz ar to nav iespējams izdarīt secinājumus par apkures iekārtu atbilstību vai neatbilstību. Iestāde vispār nav pieminējusi dokumentus, kas pievienoti pieteicējas sākotnējam iesniegumam, kā arī nav pieminēti un analizēti foto un video faili.

[2.3] Līdz ar to dienests ir izdevis administratīvu aktu par prasījumu, kuru pieteicēja nav izvirzījusi. Pieteicējas prasījums bija, lai iestāde, izmantojot savu publiskās varas elementu primāri uzliek par pienākumu otram kopīpašuma īpašniekam novērst ugunsdrošības apdraudējumu, kuru viņš ir radījis, proti, ir aiztaisījis pieeju jumta bēniņu telpai, kurā atrodas dzīvojamās mājas apkures komunikācijas (skursteņi).

[3] Dienests tiesai iesniegtajā paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentāciju. Papildus paskaidro turpmāk minēto.

[3.1] Dienesta kompetencē neietilpst būvniecības noteikumu pārkāpumu izvērtēšana. Atbilstoši likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 14.punktam un Būvniecības likuma 7.pantam pašvaldībai ir pienākums nodrošināt savas administratīvās teritorijas būvniecības procesa tiesiskumu. Ministru kabineta noteikumu Nr.529 „Ēku būvnoteikumi" 3.pantā noteikts, ka ēku būvniecības procesa kontroli un tiesiskumu attiecīgajā administratīvajā teritorijā veic atbildīgā būvvalde. Būvvalde tika informēta par iespējamu patvaļīgu būvniecību objektā.

[3.2] Normatīvie akti nenoteic dienesta tiesības vai pienākumus veikt apkures iekārtu tehniskā stāvokļa pārbaudi. Pārbaudes aktā norādīts, ka īpašnieks nav veicis apkures iekārtas tehniskā stāvokļa novērtēšanu un noteikts termiņš šī trūkuma novēršanai. Apkures iekārtu tehniskā stāvokļa novērtēšanu veic persona ar atbilstošu izglītību vai kvalifikāciju.

Ievērojot Ministru kabineta 2017.gada 23.maija noteikumu Nr.264 „Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām" 346. un 1180.punktu, Ministru kabineta 2009.gada 14.jūlija noteikumu Nr.762 „Noteikumi par amatiem, kuros personas profesionālā darbība ir uzskatāma par amatniecību" 1.punktu un pielikuma 7.24.apakšpunktu, likuma „Par amatniecību"

1.panta otro daļu un 5.pantu, secināms, ka vērtējumu par mehāniskās ventilācijas sistēmas (arī dūmvada, apkures iekārtas, ierīces un dabīgās ventilācijas sistēmas) pārbaudes rezultātiem var sniegt būvniecības speciālists vai persona, kura ieguvusi attiecīgo kvalifikāciju, un to var apliecināt ar attiecīgu kvalifikāciju apliecinošu dokumentu (piemēram, apliecība, sertifikāts). Tīrīšanu un pārbaudi var veikt arī komersants, kurš to uzstādījis un veic ventilācijas sistēmas garantijas saistības un kuram ir attiecīgu kvalifikāciju ieguvis personāls.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Ugunsdrošības noteikumu 73.punkta prasība ir saistoša objekta īpašniekam.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja iesniegto pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītiem motīviem.

Tiesas sēdē tika nopratināta lieciniece /pers. F/.

Motīvu daļa

[5] Izvērtējot lietas materiālus to kopsakarībā ar administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumiem, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[6] Izskatāmajā lietā izšķirams procesa dalībnieku strīds par to, vai dienesta pieņemtais lēmums ir tiesisks un pamatots, tostarp, vai pieteicējai pamatoti uzlikts pienākums novērst akta 2.punktā konstatēto pārkāpumu.

[7] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka 2017.gada 4.augustā pieteicēja vērsusies dienestā ar iesniegumu (*lietas 14.-15.lapa*), lūdzot veikt pārbaudi par ugunsdrošības prasību iespējamiem pārkāpumiem dzīvojamā mājā /adrese/. Dienesta pārvaldes amatpersonas 2017.gada 19.septembrī objektā veica neplānoto ugunsdrošības pārbaudi, kuras laikā tika konstatēts Ugunsdrošības noteikumu 73.punkta prasību pārkāpums, kā rezultātā 2017.gada 25.septembrī tika sastādīts akts (*lietas 9.-10.lapa*), ar kuru objekta īpašniekiem uzlikts pienākums līdz 2017.gada 20.oktobrim veikt minētajā adresē 1.stāva krāsns un tās dūmvada (kas šķērso 2.stāva un bēniņu telpu) tehniskā stāvokļa novērtēšanu. Pārbaudes aktu pieteicēja apstrīdēja, taču ar dienesta lēmumu tas atstāts negrozīts.

[8] Saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 2.[1] pantu valsts ugunsdrošības uzraudzība ir preventīvo pasākumu kopums, kura mērķis ir nodrošināt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību ievērošanu.

Atbilstoši minētā likuma 9.panta pirmajai daļai par ugunsdrošību objektā ir atbildīgs ēkas, būves, to daļu vai zemesgabala īpašnieks (valdītājs). Savukārt 10.panta 1.punkts nosaka ēkas, būves, to daļu vai zemesgabala īpašniekam (valdītājam) pienākumu nodrošināt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību ievērošanu.

Saskaņā ar Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma 13.panta pirmo daļu un piektās daļas 1.punktu Valsts ugunsdrošības uzraudzību objektos veic amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm, minētajām amatpersonām ir tiesības pārbaudīt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību ievērošanu objektos. Savukārt saskaņā ar šā panta ceturtās daļas 5.punktu minētajām amatpersonām ir pienākums uzdot par ugunsdrošību objektā atbildīgajai personai novērst normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību pārkāpumus.

No minētā izriet, ka par ugunsdrošību objektā ir atbildīgs šī objekta īpašnieks (valdītājs), kuram ir pienākums ievērot ugunsdrošības prasības. Savukārt amatpersona ar speciālajām dienesta pakāpēm veic objekta uzraudzību un tai ir pienākums uzdot objekta īpašniekam (valdītājam) novērst ugunsdrošības prasību pārkāpumus.

[8.1] Ministru kabinets, pamatojoties uz likumā paredzēto deleģējumu, izdevis Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumus Nr.1260 „Noteikumi par valsts ugunsdrošības uzraudzības inspektoru kompetenci un kārtību, kādā veicama valsts ugunsdrošības uzraudzība un civilās aizsardzības prasību ievērošanas kontrole" (*noteikumi bija spēkā laikā, kad tika veikta objekta neplānotā ugunsdrošības pārbaude, sastādīts pārbaudes akts un pieņemts pārsūdzētais lēmums*; turpmāk – noteikumi Nr.1260).

Noteikumu Nr.1260 12.punkts paredz, ka Valsts ugunsdrošības uzraudzības un civilās aizsardzības prasību ievērošanu kontrolē attiecīgas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta amatpersonas, ja šāds darba pienākums paredzēts amata aprakstā. Atbilstoši šo noteikumu 14.punktam Valsts ugunsdrošības uzraudzības inspektors par pārbaudes gaitu un rezultātiem sastāda pārbaudes aktu. Saskaņā ar noteikumu Nr.1260 15.punktu, ja pārbaudes laikā konstatēti pārkāpumi, kas saistīti ar ugunsdrošības vai civilās aizsardzības prasību ievērošanu, tos norāda pārbaudes aktā, vienlaikus nosakot šo pārkāpumu novēršanas termiņus. Ja pārbaudes laikā konstatēti pārkāpumi, kad būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatācija, būvdarbi vai produkcijas laišana tirgū var radīt nepieļaujamu risku cilvēkiem un materiālajām vērtībām, inspektors ir tiesīgs izsniegt brīdinājumu par būves, tās daļas vai iekārtas ekspluatācijas, būvdarbu vai produkcijas tirgū laišanas apturēšanu vai ierobežošanu, norādot konstatētos pārkāpumus un nosakot šo pārkāpumu novēršanas termiņus (noteikumu Nr.1260 16.punkts).

Tātad dienesta amatpersona, veicot objekta uzraudzību, par pārbaudes rezultātiem sastāda aktu, un ja pārbaudes laikā konstatēti ugunsdrošības prasību ievērošanas pārkāpumi, inspektors ir tiesīgs izsniegt brīdinājumu, norādot konstatētos pārkāpumus un nosakot šo pārkāpumu novēršanas termiņus.

[8.2] Saskaņā ar Ugunsdrošības noteikumu 73.punktu dūmvada, apkures iekārtas un ierīces tehnisko stāvokli novērtē, lai noteiktu tā atbilstību būvniecību un ekspluatāciju regulējošo normatīvo aktu un ražotāja prasībām.

Atbilstoši šo noteikumu 74.punktam cietā un šķidrā kurināmā apkures iekārtas, ierīces, dūmvada un dabīgās ventilācijas kanāla tehniskā stāvokļa pārbaudi veic reizi piecos gados. Savukārt 75.punkts paredz, ka par dūmvada, apkures iekārtas, ierīces un dabīgās ventilācijas kanāla tehniskā stāvokļa pārbaudes rezultātiem sastāda tehniskā stāvokļa pārbaudes aktu.

No minētām tiesību normām izriet, ka reizi piecos gados ir jāveic krāsns un tās dūmvada tehniskā stāvokļa pārbaudi, kuras rezultātā tiek sastādīts pārbaudes akts. Savukārt krāsns un tās dūmvada tehnisko stāvokli novērtē, lai noteiktu to atbilstību noteiktajām prasībām.

[9] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja ir dzīvojamās ēkas /adrese/, ½ domājamās daļas īpašniece.

Saskaņā ar Civillikuma 1067.pantu īpašuma tiesības, kas pieder uz vienu un to pašu nedalītu lietu vairākām personām nevis reāli, bet tikai domājamās (ideālās) daļās, tā, ka sadalīts vienīgi tiesību saturs, ir kopīpašuma tiesība. Kopīpašnieka daļa ir domājamā daļa. Civillikuma 1071.pantā noteikts, ka uz kopējo lietu gulošās nastas, apgrūtinājumi un lietas uzturēšanai vajadzīgie izdevumi jānes kopīpašniekiem samērīgi ar viņu daļām.

Tātad saskaņā ar minētajām tiesību normām un zemesgrāmatā nostiprinātajām īpašuma tiesībām pieteicēja kā objekta kopīpašniece ir vienlīdz atbildīga par ugunsdrošību šajā objektā.

Lietā nav arī strīda par to, ka atbilstoši Ugunsdrošības noteikumu prasībām netika veikta dzīvojamās ēkas /adrese/1.stāva krāsns un tās dūmvada

(kas šķērso 2.stāva un bēniņu telpu) tehniskā stāvokļa novērtēšana, lai noteiktu to atbilstību būvniecību un ekspluatāciju regulējošo normatīvo aktu un ražotāja prasībām, jo objekta īpašnieki dienesta amatpersonām nevarēja uzrādīt dūmvada un apkures iekārtas tehniskā stāvokļa pārbaudes aktu.

Tā kā dienesta amatpersonas, veicot objektā neplānoto ugunsdrošības pārbaudi, konstatēja, ka objektā netiek veikta 1.stāva krāsns un tās dūmvada tehniskā stāvokļa novērtēšana, tiesa atzīst, ka dienesta uzliktais pienākums ojekta īpašniekiem novērst Ugunsdrošības noteikumu 73.punkta prasību pārkāpumu ir bijis pamatots un tiesisks.

Līdz ar to tiesai nav pamata atcelt pārsūdzēto lēmumu.

[10] Kā jau minēts iepriekš pieteicēja kā objekta kopīpašniece ir vienlīdz atbildīga par ugunsdrošību šajā objektā, līdz ar to nav pamatots pieteicējas viedoklis, ka dienestam bija jākonstatē tikai otra kopīpašnieka konkrētu pārkāpumu. Attiecībā uz pārsūdzēto lēmumu, pienākuma uzlikšana veikt objekta krāsns un tās dūmvada (kas šķērso 2.stāva un bēniņu telpu) tehniskā stāvokļa novērtēšanu ir attiecināma ne tikai uz pieteicēju, bet arī uz otru kopīpašnieku.

[11] Nav pamatots pieteicējas arguments, ka inspektori nevarēja izdarīt secinājumus par apkures iekārtu atbilstību vai neatbilstību, jo netika veikta apkures iekārtu apskate.

Kā pamatoti norādīja dienests, vērtējumu par apkures iekārtas pārbaudes rezultātiem var sniegt tikai persona, kura ieguvusi attiecīgo kvalifikāciju, konkrētajā gadījumā skurstenslauķis, un tieši šī persona tiesīga, atbilstoši Ugunsdrošības noteikumu 75.punktam, sastādīt pārbaudes aktu. Tā kā objekta īpašnieki dienesta amatpersonām neuzrādīja krāsns un tās dūmvada tehniskā stāvokļa novērtēšanas aktu, secināms, ka īpašnieki nav izpildījuši Ugunsdrošības noteikumu prasību - nodrošināt šādu pārbaudi, lai noteiktu dūmvada, apkures iekārtas un ierīces atbilstību būvniecību un ekspluatāciju regulējošo normatīvo aktu un ražotāja prasībām.

[12] Pieteicēja uzskata, ka dienestam bija jāuzliek par pienākumu otram kopīpašuma īpašniekam novērst ugunsdrošības apdraudējumu, proti, atbrīvot pieeju jumta bēniņu telpai, kurā atrodas mājas apkures komunikācijas (skursteņi).

Tiesa atkārtoti norāda, ka par objekta ugunsdrošību atbildīgi ir abi kopīpašnieki. Tas, ka starp kopīpašniekiem pastāv civiltiesisks strīds, nevar būt par pamatu, lai kāds no kopīpašniekiem būtu atbrīvots no atbildības par ugunsdrošību visā objektā. Savukārt fakts, ka tika veikta koplietojamo telpu pārbūve, nav attiecināms uz dienesta kompetenci, jo būvniecības noteikumu pārkāpumu izvērtēšanu veic attiecīga būvvalde. Turklāt dienests informēja arī būvvaldi par iespējamu patvaļīgu būvniecību dzīvojamā mājā /adrese/.

[13] Tiesa, ņemot vērā spriedumā izvērtētos lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus un izdarītos secinājumus, atzīst, ka dienests ir vispusīgi un objektīvi pārbaudījis lietas apstākļus, ir pareizi piemērotas tiesību normas, līdz ar to pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu.

Tiesa procesuālās ekonomijas dēļ atsevišķi nepārbaudīs pārējos pieteicējas argumentus, jo lietas izlemšanā tiem nav būtiskas nozīmes un tie nevar mainīt tiesas secinājumus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta 2017.gada 13.novembra lēmuma Nr.22/8-1.19.1/36 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) L.Andersone